ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2025/258
Karar Sayısı : 2026/161
Karar Tarihi : 16/7/2026

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Balıkesir 2. Aile Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 369. maddesinin *"küçükler"* yönünden Anayasa'nın 35. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Haksız fiilden kaynaklanan tazminat davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu 369. maddesi şöyledir:

"II. Sorumluluk

Madde 369- Ev başkanı, ev halkından olan küçüğün, kısıtlının, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı bulunan kişinin verdiği zarardan, alışılmış şekilde durum ve koşulların gerektirdiği dikkatle onu gözetim altında bulundurduğunu veya bu dikkat ve özeni gösterseydi dahi zararın meydana gelmesini engelleyemeyeceğini ispat etmedikçe sorumludur.

Ev başkanı, ev halkından akıl hastalığı veya akıl zayıflığı bulunanların kendilerini ya da başkalarını tehlikeye veya zarara düşürmemeleri için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

Zorunluluk hâlinde gerekli önlemlerin alınmasını yetkili makamdan ister."

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca, Kadir ÖZKAYA, Hasan Tahsin GÖKCAN, Basri BAĞCI, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ve Metin KIRATLI'nın katılımlarıyla 11/12/2025 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle uygulanacak kural ve sınırlama sorunları görüşülmüştür.

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik

evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme 4721 sayılı Kanun'un 369. maddesinin *"küçükler"* yönünden iptalini talep etmiştir. Anılan maddede ev başkanının sorumluluğu düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında ev başkanının ev halkından olan küçüğün, kısıtlının, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı bulunan kişinin verdiği zarardan alışılmış şekilde, durum ve koşulların gerektirdiği dikkatle onu gözetim altında bulundurduğunu veya bu dikkat ve özeni gösterseydi dahi zararın meydana gelmesini engelleyemeyeceğini ispat etmedikçe sorumlu olduğu belirtilmiştir. İkinci fıkrada ise ev başkanının ev halkından akıl hastalığı veya akıl zayıflığı bulunanların kendilerini ya da başkalarını tehlikeye veya zarara düşürmemeleri için gerekli önlemleri almakla yükümlü olduğu, üçüncü fıkrada da zorunluluk hâlinde gerekli önlemlerin alınmasını yetkili makamdan isteyeceği hüküm altına alınmıştır.

4. Bakılmakta olan davanın konusu, küçüğün haksız fiili sonucu üçüncü kişinin ölümüne neden olması nedeniyle ev başkanının sorumluğuna dayanılarak açılan tazminat talebine ilişkindir. Bu itibarla birinci fıkrada yer alan "*...kısıtlının, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı bulunan kişinin...*" ibaresinin bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmamaktadır. Ayrıca akıl hastalığı veya akıl zayıflığı olanların kendilerine veya başkalarına zarar vermelerini engellemek amacıyla ev başkanına gerekli önlemleri alma yükümlülüğü öngören ikinci fıkra ile ev başkanının zorunluluk hâlinde yetkili makamlardan önlem alınmasını talep etme hususunu düzenleyen üçüncü fıkranın da bakılmakta olan davada uygulanması söz konusu değildir.

5. Öte yandan birinci fıkranın kalan kısmı küçüklerin yanı sıra bakılmakta olan davada uygulanma imkânı olmayan "*...kısıtlının, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı bulunan kişinin...*" ibaresi bakımından da geçerli, ortak kural niteliğindedir. Dolayısıyla davanın konusu gözetildiğinde birinci fıkranın kalan kısmının esasına ilişkin incelemenin anılan fıkrada yer alan "*...küçüğün, ...*" ibaresi ile sınırlı olarak yapılması gerekir.

6. Açıklanan nedenle 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 369. maddesinin;

A. 1. Birinci fıkrasında yer alan "*...kısıtlının, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı bulunan kişinin...*" ibaresinin,

2. İkinci ve üçüncü fıkralarının,

itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından bu fıkraların ve ibarenin *"küçükler"* yönünden incelenmesine yönelik başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

B. Birinci fıkrasının kalan kısmının esasının incelenmesine, esasa ilişkin incelemenin anılan fıkrada yer alan "*...küçüğün, ...*" ibaresi ile sınırlı olarak yapılmasına,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

7. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Elif ÇELİKDEMİR ANKITCI tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayanılan ve ilgili görülen

Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Anlam ve Kapsam

8. 4721 sayılı Kanun'un 367. maddesinin birinci fıkrasında aile hâlinde yaşayan birden çok kimsenin oluşturduğu topluluğun kanuna, sözleşmeye veya örfe göre belirlenen bir ev başkanının olması hâlinde evi yönetme yetkisinin ona ait olduğu belirtilmiştir.

9. Anılan Kanun'un 335. maddesinde ergin olmayan çocuğun ana ve babasının velâyeti altında olduğu, yasal sebep olmadıkça velâyetin ana ve babadan alınamayacağı, 336. maddesinde ise evlilik devam ettiği sürece ana ve babanın velâyeti birlikte kullanacakları düzenlenmiştir.

10. Ayrıca Kanun'un 186. maddesinin ikinci fıkrasında, evlilik birliğini eşlerin beraberce yönetecekleri belirtilmiştir. Dolayısıyla anne ve babasıyla birlikte yaşayan ergin olmayan çocukların anne ve babanın velayeti altında bulunması, velayetin anne ve baba tarafından birlikte kullanılması ve evlilik birliğinin eşlerce birlikte yönetilmesine ilişkin düzenlemelerin anne ve baba ile küçük arasındaki ev başkanlığı ilişkisinin kanuni temelini oluşturduğu anlaşılmaktadır.

11. 367. maddeye göre aile hâlinde bir arada yaşayan kişilerin sözleşmeyle belirledikleri ev başkanı, gerçek kişi olabileceği gibi özel hukuk tüzel kişisi de olabilir. Geniş ailenin söz konusu olduğu birden çok kan ve/veya kayın hısımlarının bir arada yaşadığı durumlarda ise ev başkanı örf ve âdete göre belirlenebilir.

12. 339. maddenin birinci fıkrasında anne ve babanın çocuğun bakım ve eğitimi konusunda onun menfaatini gözönünde tutarak gerekli kararları alacağı ve uygulayacağı, 340. maddenin birinci fıkrasında ise anne ve babanın çocuğu imkânlarına göre eğitecekleri ve onun bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlaki ve toplumsal gelişimini sağlayacakları ve koruyacakları düzenlenmiştir. Dolayısıyla anne ve babanın çocuğun üçüncü kişiye verdiği zarardan sorumlu tutulmalarının bu özen ve gözetim yükümlülüğünden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

13. 369. maddenin birinci fıkrasında ev başkanının ev halkından olan küçüğün, kısıtlının, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı bulunan kişinin verdiği zarardan alışılmış şekilde, durum ve koşulların gerektirdiği dikkatle onu gözetim altında bulundurduğunu veya bu dikkat ve özeni gösterseydi dahi zararın meydana gelmesini engelleyemeyeceğini ispat etmedikçe sorumlu olduğu belirtilmiştir. Anılan fıkrada yer alan "*...küçüğün,...*" ibaresi itiraz konusu kuralı oluşturmaktadır. Kural, "*küçükler*" yönünden incelenmiştir.

14. Kuralda yer verilen *küçük* ibaresi ergin (reşit) olmayan kişiyi ifade etmektedir. Ayrıca 11. maddenin birinci fıkrasında erginliğin on sekiz yaşın doldurulmasıyla başlayacağı; ikinci fıkrasında evlenmenin kişiyi ergin kılacağı, 12. maddede ise on beş yaşını dolduran küçüğün kendi isteği ve velisinin rızasıyla mahkemece ergin kılınabileceği düzenlenmiştir.

15. 13. maddede de yaşının küçüklüğü yüzünden veya akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk ya da bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yeteneğinden yoksun olmayan herkesin Kanun'a göre ayırt etme gücüne sahip olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla küçüklerin ayırt etme gücüne sahip olan ve olmayan küçükler olarak ikiye ayrıldığı, ayırt etme gücüne sahip küçüklerin, on sekiz yaşını doldurmamış ve ergin

kılınmamış olmakla birlikte akla uygun davranma yeteneğinden yoksun olmayan çocukları, diğerlerinin ise söz konusu yetenekten yoksun olan küçükleri ifade ettiği anlaşılmaktadır.

B. İtirazın Gerekçesi

16. Başvuru kararında özetle; işledikleri fiillerin hukuki anlam ve sonuçlarını kavrayabilen küçüklerin üçüncü kişilere zarar verdikleri takdirde ceza hukuku yönünden bu kişilerin haksız fiillerinden sorumlu tutulabildikleri, itiraz konusu kuralla tazminat hukuku yönünden küçüklerin neden olduğu zarardan ev başkanının sorumlu tutulduğu, her anne ve babanın ayırt etme gücüne sahip çocukların fiilleriyle ilgili kusursuz olarak sorumlu kabul edilmesinin ve çocuklara sürekli müdahalede bulunulmasının ev başkanının mülkiyet hakkına ölçüsüz sınırlama getirdiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 35. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

C. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

1. Kuralın "*Ayırt Etme Gücüne Sahip Küçükler*" Yönünden İncelenmesi

17. Anayasa'nın "*Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi*" başlıklı 152. maddesinin dördüncü fıkrasında "*Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz.*" denilmiştir. 6216 sayılı Kanun'un "*Başvuruya engel durumlar*" başlığını taşıyan 41. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da "*Mahkemenin işin esasına girerek verdiği ret kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla itiraz başvurusu yapılamaz.*" hükmüne yer verilmiştir.

18. Anayasa Mahkemesi bir itiraz başvurusunda 4721 sayılı Kanun'un 369. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*...küçüğün...*" ibaresini "*ayırt etme gücüne sahip küçükler*" yönünden incelemiş, 8/10/2025 tarihli ve E.2025/139, K.2025/205 sayılı kararıyla itirazın reddine karar vermiştir. Anılan karar 31/12/2025 tarihli ve 33124 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

19. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme anılan kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten önce 1/12/2025'te itiraz başvurusunda bulunmuş ise de Anayasa Mahkemesinin aynı konu hakkında işin esasına girerek verdiği ret kararı yayımlandığından Anayasa'nın 152. maddesi uyarınca itiraz başvurusunun incelenmesi mümkün değildir. Nitekim Anayasa'nın 152. maddesi yalnızca Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla başvuran mahkemeleri değil Anayasa Mahkemesini de bağlamaktadır. Anayasa'nın anılan hükmü hem gereksiz başvuruların önlenerek Anayasa Mahkemesinin çalışma düzenini korumak hem de uygulamada sürekliliği sağlama amacını taşımaktadır. Bu itibarla Anayasa Mahkemesi, önceki kararın yayımı tarihinden sonra karar vermek durumunda ise başvurunun daha önce olup olmadığı önem taşımaksızın itirazı reddetmek durumundadır (AYM, E.2014/77, K.2014/202, 25/12/2014; E.2018/131, K.2018/98, 17/10/2018, § 3; E.2018/130, K.2018/97, 17/10/2018, § 3, E.2021/109, K.2021/81, 4/11/2021, § 5; E.2025/129, K.2025/112, 3/6/2025, § 4).

20. Açıklanan nedenle 4721 sayılı Kanun'un 369. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*...küçüğün,...*" ibaresine yönelik başvurunun "*ayırt etme gücüne sahip küçükler*" yönünden Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ve 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince reddi gerekir.

2. Kuralın "*Ayırt Etme Gücüne Sahip Olmayan Küçükler*" Yönünden İncelenmesi

21. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 5. ve 17. maddeleri yönünden de incelenmiştir.

22. Anayasa Mahkemesinin 8/10/2025 tarihli ve E.2025/139, K.2025/205 sayılı kararında kural ev başkanının ve üçüncü kişinin mal varlığı değeri ile bunların maddi ve manevi varlığına ilişkin düzenleme içerdiği dikkate alınarak Anayasa'nın 17. ve 35. maddeleri bağlamında devlete yüklenen pozitif yükümlülükler çerçevesinde incelenmiştir.

23. Kararda öncelikle ayırt etme gücüne sahip küçüklerin 4721 sayılı Kanun'un 16. maddesine göre haksız fiillerinden dolayı üçüncü kişilere verdikleri zarardan sorumlu oldukları, bununla birlikte kuralla zararlardan ayırt etme gücüne sahip küçüklerin yanı sıra gözetiminde oldukları ev başkanlarının da sorumlu tutulduğu, dolayısıyla ev başkanının sorumlu olmasının küçüğün sorumluluğunu ortadan kaldırmadığı, yargı uygulamasının da bu yönde olduğu belirtilmiştir (AYM, E.2025/139, K.2025/205, 8/10/2025, §§ 28,29).

24. Kararda anılan Kanun'un 339. ve 340. maddeleri gereği anne ve babalara yüklenen küçüğü dikkatli ve özenli eğitmesi ve yetiştirmesi yükümlülüğünün yerine getirilmemesi sonucu ortaya çıkan zarardan ev başkanının sorumlu tutulmasının hakkaniyete aykırı olmadığı, ev başkanı ile küçük arasında velayet bağı bulunmayan hâllerde küçük üzerinde özen ve gözetim yükümlülüğünü ev başkanına yükleyen hukuksal bir bağ kurulduğu, her hâlükârda ev başkanının sorumluluğunun küçük üzerindeki özen ve gözetim yükümlüğünden kaynaklandığı ifade edilmiştir (AYM, E.2025/139, K.2025/205, 8/10/2025, §§ 30, 31).

25. Kararda ayrıca kuralla ayırt etme gücüne sahip küçüğün üçüncü bir kişiye zarar vermesi hâlinde ev başkanının bu zarardan sorumlu olması karine olarak kabul edilmekle birlikte ev başkanının alışılmış şekilde durum ve koşulların gerektirdiği dikkatle küçüğü gözetim altında bulundurduğunu veya bu dikkat ve özeni gösterseydi dahi zararın meydana gelmesini engelleyemeyeceğini ispat ettiği takdirde söz konusu sorumluluktan kurtulabileceği, fıkrada yer alan alışılmış şekilde durum ve koşulların gerektirdiği dikkat ölçütünün her olayın özelliklerine göre belirlenebileceği, dolayısıyla ayırt etme gücüne sahip küçüklerin üçüncü kişilere verdikleri zarardan ev başkanının özen ve gözetim yükümlülüğünden kaynaklanan sorumluluğunun öngörülebilir ve sınırlı olduğu, ayrıca bu sorumluluktan kurtulmanın da mümkün olduğu belirtilmiştir (AYM, E.2025/139, K.2025/205, 8/10/2025, §§ 32,33).

26. Öte yandan kararda zarar gören bakımından ev başkanının kurtuluş kanıtıyla sorumluluk karinesinin aksini ispat etmesi durumunda doğrudan ayırt etme gücüne sahip küçüğün sorumluluğuna gidebileceği, ayrıca ayırt etme gücüne sahip küçüğün haksız fiilinden doğan zarardan küçüğün yanında ev başkanının da sorumlu tutulmasına ilişkin kuralların üçüncü kişinin zararının giderilmesi açısından birbirini tamamlayıcı nitelikte olduğu vurgulanmıştır (AYM, E.2025/139, K.2025/205, 8/10/2025, § 34).

27. Kuralın "*ayırt etme gücüne sahip olmayan küçükler*" yönünden incelenmesinde de anılan karardan ayrılmayı gerektirir bir durum bulunmamaktadır.

28. Ayırt etme gücü bulunmayan küçükler, ayırt etme gücüne sahip küçüklerden farklı olarak Kanun'un 16. maddesi uyarınca haksız fiilleri nedeniyle üçüncü kişilere verdikleri zararlardan sorumlu tutulmamaktadır. Bununla birlikte 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 65. maddesinde öngörülen hakkaniyet sorumluluğu uyarınca hâkim, hakkaniyetin gerektirdiği hâllerde ayırt etme gücü bulunmayan kişinin verdiği zararın tamamen veya kısmen giderilmesine karar verebilir (benzer yönde bkz. Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin E.2025/1258, K.2025/2597, 5/5/2025; E.2024/2599, K.2025/2007, 9/4/2025 kararları). Öte yandan anılan hüküm uyarınca hakkaniyet gereği zararın tamamen giderilmesi mümkün olmakla birlikte bazı durumlarda zararın yalnızca kısmen karşılanması veya hiç karşılanamaması söz konusu olabilir. Bu hâllerde kuralın tarafların çatışan menfaatleri arasında adil bir denge kurup kurmadığı ve üçüncü kişiye aşırı bir külfet yükleyip yüklemediği ayrıca değerlendirilmelidir

29. Ayırt etme gücü bulunmayan küçüğün üçüncü kişiye verdiği zarar bakımından ev başkanının kurtuluş kanıtı getirdiği ve zararın hakkaniyet sorumluluğu kapsamında da giderilmediği hâllerde üçüncü kişinin zarara katlanmak zorunda kalması toplumsal yaşamın beraberinde getirdiği risklerin bir sonucu olduğu değerlendirilebilir. Nitekim kişilerin öngörülemeyen veya önlenemeyen doğa olayları, kazalar ve benzeri nedenlerle zarara uğramalarının mümkün olduğu, bu tür risklere karşı sigorta hukuku kapsamında koruyucu tedbirler alabilecekleri gözetildiğinde ayırt etme gücü bulunmayan küçüklerin fiillerinden doğan zararların karşılanmasına yönelik alternatif hukuki mekanizmaların mevcut olduğu anlaşılmaktadır.

30. Bu itibarla kural kapsamında ayırt etme gücü bulunmayan küçüklerin üçüncü kişilere verdikleri zararlardan dolayı ev başkanının sorumlu tutulmasında, ev başkanına kurtuluş kanıtı getirilmesi nedeniyle kuralın anılan kişi bakımından aşırı bir külfete yol açmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca üçüncü kişilerin uğradıkları zararların giderilmesine yönelik hukuki imkânların da mevcut olduğu gözetildiğinde kuralda tarafların çatışan menfaatleri arasındaki makul dengenin ortadan kaldırılmadığı görülmüştür. Bu yönüyle kuralın devletin kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı ile mülkiyet hakkından kaynaklanan pozitif yükümlülükleriyle çelişen bir yönünün bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

31. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 5., 17. ve 35. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Yıldız SEFERİNOĞLU bu görüşe farklı gerekçeyle katılmıştır.

IV. HÜKÜM

22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 369. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*...küçüğün,...*" ibaresinin;

A. "*Ayırt etme gücüne sahip küçükler*" yönünden Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince REDDİNE,

B. "*Ayırt etme gücüne sahip olmayan küçükler*" yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE,

16/7/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Kadir ÖZKAYA	Başkanvekili Basri BAĞCI	Başkanvekili İrfan FİDAN
Üye Rıdvan GÜLEÇ	Üye Recai AKYEL	Üye Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Üye Yıldız SEFERİNOĞLU	Üye Selahaddin MENTEŞ	Üye Kenan YAŞAR
Üye Muhterem İNCE	Üye Yılmaz AKÇİL	Üye Ömer ÇINAR
Üye Metin KIRATLI		Üye Şaban KAZDAL

FARKLI GEREKÇE

1- Türk Medenî Kanunu'nun 369. maddesinin birinci fıkrasında yer alan *"...küçüğün,..."* ibaresinin *"ayırt etme gücüne sahip olmayan küçükler"* yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın reddine ilişkin çoğunluk kararına katılmakla birlikte; red kararının dayandığı hukuki gerekçeye aşağıda açıkladığım nedenlerle katılamıyorum.

2- Mahkememizin 8/10/2025 tarihli ve E.2025/139, K.2025/205 sayılı kararında; ayırt etme gücüne sahip küçüklerin haksız fiillerinden ötürü TMK m.16 uyarınca bizzat sorumlu oldukları, ev başkanının sorumluluğunun ise mağdurun zararını güvence altına alan "tamamlayıcı" bir nitelik taşıdığı vurgulanmıştır. Çoğunluk görüşü, bakılmakta olan dosyada ayırt etme gücü bulunmayan küçükler bakımından da bu karardan ayrılmayı gerektiren bir durum olmadığını ifade etmiştir.

3- Oysa ayırt etme gücü bulunmayan küçüklerin haksız fiil ehliyeti ve dolayısıyla TMK m.16 kapsamında doğrudan bir hukuki sorumluluğu bulunmamaktadır. TBK m.65'te düzenlenen hakkaniyet sorumluluğu ise istisnai nitelikte olup kural olarak fiil ehliyetsizliğini ortadan kaldırmaz. Bu itibarla, ayırt etme gücü olmayan küçükler yönünden "tamamlayıcı sorumluluk" kurgusuna dayanılması, sorumluluk hukukunun temel ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

4- İtiraz konusu kuralda ev başkanına yüklenen sorumluluk, küçüğün hukuka aykırı eylemine bağlı, onu tamamlayan bir sorumluluk değildir. Buradaki sorumluluğun asıl kaynağı, küçüğün fiili değil; ev başkanının kanundan doğan özen ve gözetim ödevini bizzat ihlal etmiş olmasıdır. Dolayısıyla ortada başkasının eyleminden doğan bir sorumluluktan ziyade, ev başkanının kendi ihmaline dayanan bağımsız ve özgün bir özen sorumluluğu bulunmaktadır.

5- Kural, ev başkanına mutlak bir sorumluluk yüklememektedir. Ev başkanı, durum ve koşulların gerektirdiği dikkat ve özeni gösterdiğini veya bu özeni gösterseydi dahi zararın önlenemeyeceğini ispat ederek (kurtuluş kanıtı getirerek) sorumluluktan kurtulabilir. Sorumluluğun ev başkanının kendi ihmaline dayanması ve kurtuluş kanıtı sunma imkânının varlığı birlikte değerlendirildiğinde; kuralın ev başkanına öngörülebilir ve sınırlı bir külfet yüklediği açıktır. Bu durum, mülkiyet hakkı ile zarara uğrayan üçüncü kişilerin hakları arasındaki makul dengeyi korumakta ve kuralı Anayasa'ya uygun kılmaktadır.

6- Açıklanan nedenlerle; ayırt etme gücüne sahip olmayan küçüklerin neden olduğu zararlardan ev başkanının sorumlu tutulması, küçüğün sorumluluğunu tamamlayan bir yapıya değil; ev başkanının kendi özen yükümlülüğünün ihlaline dayandığından ve kurtuluş kanıtı imkânı nedeniyle ölçülü bir sınırlama getirdiğinden, red kararına bu farklı gerekçe ile katılıyorum.

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU